

Fortsatt ökning av antalet lagkrav för lantbruket

Av Helena Lans Strömblad, Växa och
Sara Bergström Nilsson, Hushållningssällskapet Halland

© Fredrik Saarkoppel, Kobolt Media

Antalet lagkrav som berör lantbruksföretag ökade med 134 % under perioden 1996 till 2021. Även antalet tillstånd och anmälningar som skulle göras av lantbruksföretag fortsatte att öka, liksom antal besiktningar som krävdes.

Miljöhusesynt är en sammanställning av lagar som berör lantbruksföretag. Den är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra aktuella myndigheter. Miljöhusesynt omfattar inte lagkrav som är generella och rör alla företag såsom bokföring, skatter arbetsgivaravgifter med mera.

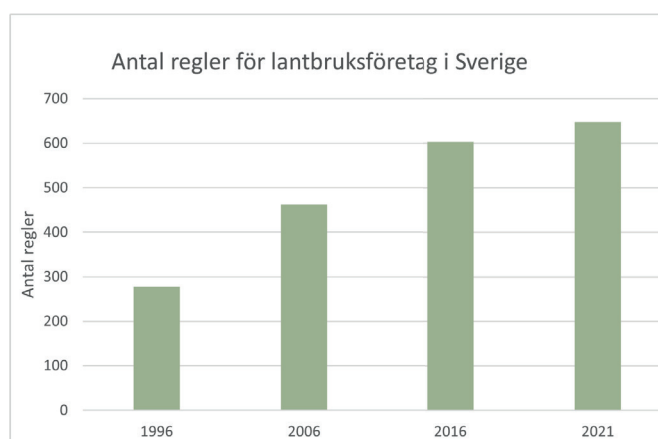
Antalet lagkrav ökade med 134 % mellan år 1996 och 2021 (figur 1). Det fanns 278 lagkrav år 1996 att jämföra med 648 lagkrav år 2021. Siffrorna ska inte ses som absoluta, men ger en tydlig indikation om att regelbördan för lantbruksföretagen har fortsatt att öka.

Lagarna och reglerna i Miljöhusesynt härrörde från flera myndigheter, bland annat Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Livsmedelsverket.

Mellan år 2016 till 2021 tillkom i snitt 9 nya lagkrav per år. Ökningstakten var något lägre än under föregående 20-årsperiod då det tillkom i snitt 16 nya regler per år.

Jämförelser av lagar och branschkrav

Den första tryckta Miljöhusesynt sammanställdes år 1996 och har sedan dess årligen uppdaterats. Inom projektet "Byråkratin belastar och kostar" jämfördes hur antalet lagar och branschkrav ändrades mellan åren 1996, 2006 och 2016. I projektet "Metodutveckling för regelförenkling" gjordes en uppföljning av antalet lagar och branschkrav för år 2021.

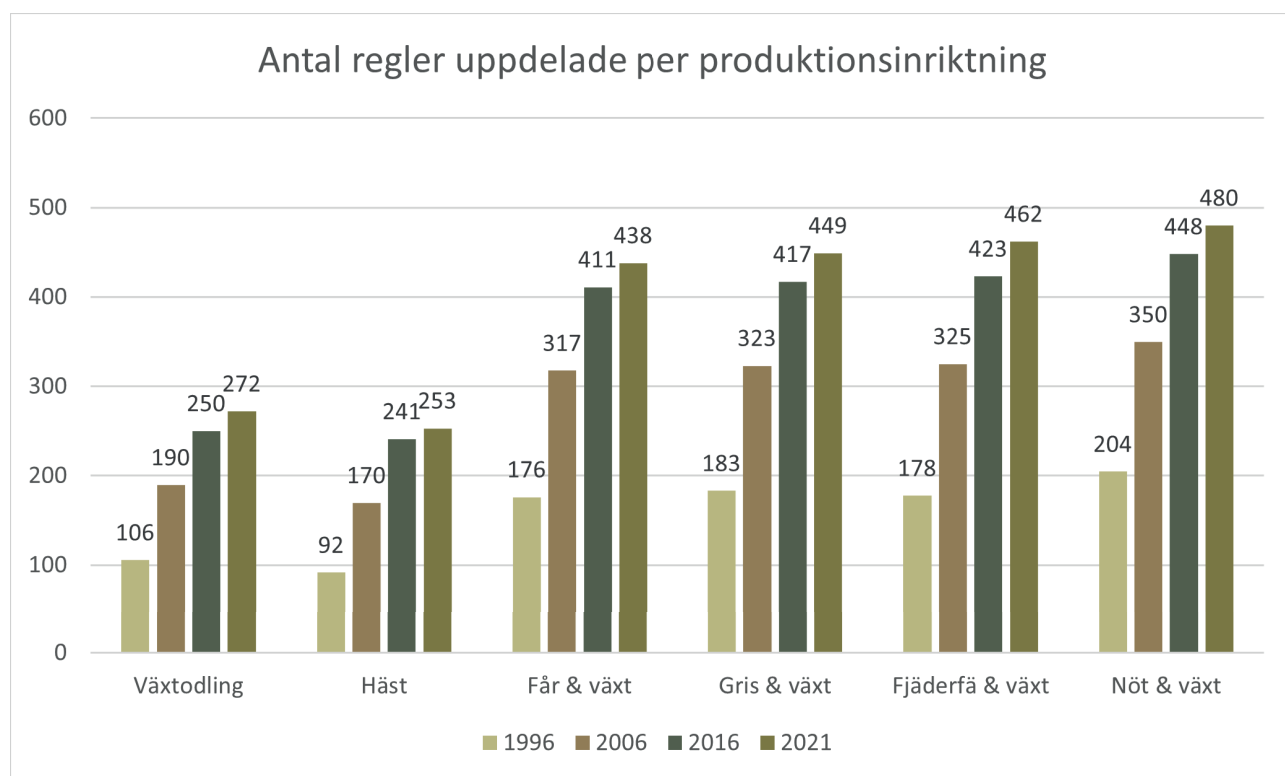

Figur 1. Antal regler som berörde lantbruksföretag enligt Miljöhusesynt åren 1996, 2006, 2016 och 2021.

Alla lagkrav berörde inte alla företag då lagkraven ofta var knutna till en specifik verksamhetsgren eller ett ämnesområde. Flest lagkrav berörde företag med nötkreatur i kombination med växtodling. I figur 2 visas ökningen av antalet regler för företag med olika driftsinriktning. Mjolk- och nötköttproduktion i kombination med växtodling berörs av flest lagkrav (480 st). Störst procentuell ökning av antalet regler mellan år 1996 och 2021 hade hästföretag (+175%), följt av växtodling i kombination med fjäderfä (+159%) och ren växtodling (+157%). Ökningen av antalet regler för får- och grisproduktion i kombination med växtodling var ca 150% och ökningen för nötkött- och mjölkproduktion i kombination med växtodling var 135%.

Definition av lagkrav

Med lagkrav menas inte antalet paragrafer, utan antal praktiska krav som ställs på lantbruket. Om lagkravet inte fanns upptagen i de äldre versionerna av Miljöhousesynen har den bakomliggande lagstiftningen granskats för att se när den aktuella lagen infördes och vilken lagstiftning som eventuellt föregick den, och om möjligt vad den har inneburit. Om ett lagkrav fanns, men inte var upptaget i Miljöhousesynen (vilket troligtvis innebar att lantbrukarna inte kände till det), så har det i jämförelsen ansetts att lagkravet fanns. Cirka 50 % av de lagkrav som faktiskt fanns 1996 var upptagna i miljöhousesyn det året.

Figur 2. Ökning av antal regler mellan år 1996 och 2021 för olika driftsinriktningar.

Myndigheter med lagstiftning som berör jordbruksföretagen:

Arbetsförmedlingen

Arbetsmiljöverket

Boverket

Havs- och vattenmyndigheten

Kemikalieinspektionen

Lantmäteriet

Livsmedelsverket

Länsstyrelserna

Migrationsverket

Naturvårdsverket

Skatteverket

Skogsstyrelsen

Statens jordbruksverk

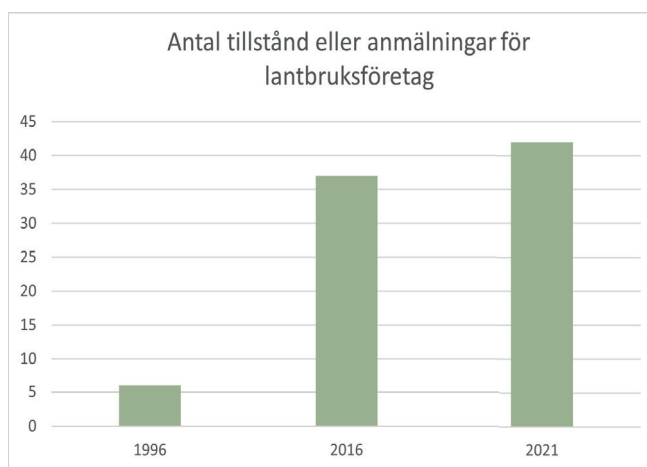
Statens veterinärmedicinska anstalt

Statens energimyndighet

Trafikverket

Fler tillstånd och anmälningar krävs

Även antalet tillstånd eller anmälningar som lantbruksföretag skulle göra fortsatte att öka. Det tillkom i genomsnitt en anmälan/tillstånd per år mellan 2016 och 2021. År 2021 fanns för företag 42 olika anmälningar eller tillstånd som skulle göras, se figur 3. Alla företag berördes inte av alla anmälningar eller tillstånd då många var knutna till olika verksamhetsgrenar. De anmälningar eller tillstånd som krävdes berörde till exempel utökning av antalet djur på företag, undantag från biotopskyddsbestämmelser eller installation eller flytt av dieseltankar.

Figur 3. Antal anmälningar eller tillstånd som krävdes för lantbruksföretag under år 1996, 2016 och 2021.

Ändring av lagstiftning

Mellan åren som jämfördes ändrades och justerades även vissa lagkrav, exempelvis hur stor andel av åkermarken som skulle vara höst- eller vinterbevuxen. Antalet lagkrav påverkades inte av ändringar, men innebar att företagen var tvungna att hålla sig uppdaterade på förändringar. Detta kan upplevas stressfullt för lantbruksföretagen.

Detta faktablad är framtaget inom projektet **Metodutveckling för regelförenkling**. Projektet är finansierat av Jordbruksverket inom Landsbygdsprogrammet.

Mer information om och från projektet hittar du på Hushållningssällskapets webbplats: hushallningssallskapet.se/?projekt=metodutveckling-for-regelforenkling

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Hushållnings
sällskapet

